

2 0 2 5

ECONOMICS

Full Marks : 80

Pass Marks : 24

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions
Give the answers of Part-A in the OMR Answer-Sheet provided.

ALLOTMENT OF MARKS

Part—A (1)

Q. Nos. **1** to **20** carry 1 mark each : $1 \times 20 = 20$

Part—A (2)

Q. Nos. **21** to **40** carry 1 mark each : $1 \times 20 = 20$

Part—B (1)

Q. No. **41** carries 2 marks each : $2 \times 3 = 6$

Q. No. **42** carries 3 marks each : $3 \times 3 = 9$

Q. No. **43** carries 5 marks : $= 5$

Part—B (2)

Q. No. **44** carries 2 marks each : $2 \times 3 = 6$

Q. No. **45** carries 3 marks each : $3 \times 3 = 9$

Q. No. **46** carries 5 marks : $= 5$

Total = 80

PART—A (1)**(Introductory Microeconomics)**

Choose the correct answer (multiple choice-based questions) :

1×20=20

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা (বহুধা বিকল্পভিত্তিক প্ৰশ্ন) :

শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও (বহুবিধ বিকল্পভিত্তিক প্ৰশ্ন) :

গেৰ্বে ফিননাযখী সাযখ' (বাঁ সাযখ'আৰি সোঁনায) :

1. Opportunity cost is also known as _____ cost.

সুযোগ ব্যয়ক _____ ব্যয় বুলিও জনা যায়।

সুযোগ ব্যয় _____ ব্যয় বলেও পৰিচিত।

খান্ধুগোনাঁ খৰসাখী _____ খৰসা হোনাৰো মিথিনায় জায়ো।

(a) prime

মুখ্য

মুখ্য

গাহাই

(b) service

সেৱা

সেবা

সিৰিথাই

(c) alternative

বিকল্প

বিকল্প

বাসিস্তায়

(d) mandatory

বাধ্যতামূলক

বাধ্যতামূলক

গোনাঁথায়

2. Basic characteristic of mixed economy is

মিশ্ৰ অৰ্থনীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্য হৈছে

মিশ্ৰ অৰ্থনীতিৰ মূল বৈশিষ্ট্য হলো

গলায় রাংখান্ধিনি গাহাই আখুথাইয়া জাদোঁ

(a) the operation of price mechanism

দৰ কৌশলৰ ক্ৰিয়া

দৰ কৌশলৰ ক্ৰিয়া

বেসেন সোলোনি মাৱথোঁনায়

(b) the existence of both public sector and private sector

ৰাজহুৱা খণ্ড আৰু ব্যক্তিগত খণ্ডৰ স্থিতি

সৰ্বসাধাৰণ খণ্ড এবং ব্যক্তিগত খণ্ডৰ স্থিতি

ৱাজোআৰি খোন্দো আৰো গাবাৰি খোন্দোনি থাথাই

(c) the operation of Central Planning Authority

‘কেন্দ্ৰীয় পৰিকল্পনা কৰ্তৃপক্ষ’ৰ ক্ৰিয়া

‘কেন্দ্ৰীয় পৰিকল্পনা কৰ্তৃপক্ষ’-ৰ ক্ৰিয়া

‘মিহুআৰি বিথাংখি বিফানগিৰি’নি মাৱথোঁনায

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোৰনি মোনসেবো নহা

3. What will be the marginal utility when total utility is maximum?

মূঠ উপযোগিতা সৰ্বোচ্চ হ’লে প্ৰান্তিক উপযোগিতা কি হ’ব ?

মোট উপযোগিতা সৰ্বোচ্চ হলে প্ৰান্তিক উপযোগিতা কী হবে ?

গাসৈ বাহাযথিয়া বাঁসিনথার जायोब्ला रुगुडारि बाहायथिया मा जागोन?

(a) 1

(b) 0

(c) 2

(d) -1

4. The equation of budget line is

বাজেট ৰেখাৰ সমীকৰণটো হ’ল

বাজেট রেখার সমীকরণটি হলো

রাঁবাবজা हांखोनि समानथाइया जाबाय

(a) $p_1x_1 + p_2x_2 = M$

(b) $p_1x_1 + p_2x_2 < M$

(c) $p_1x_1 + p_2x_2 > M$

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোৰনি মোনসেবো নহা

5. As long as marginal utility is positive, total utility

যেতিয়ালৈকে প্রান্তিক উপযোগিতা ধনাত্মক হৈ থাকে, মুঠ উপযোগিতা
যতক্ষণ পর্যন্ত প্রান্তিক উপযোগিতা ধনাত্মক হয়ে থাকে, মোট উপযোগিতা
জেব্লাসিম রুগুভারি বাহায়থিয়া দাজাবথাই জানানৈ থায়ো, গাসৈ বাহায়থিয়া

(a) remains constant

স্থিৰে থাকে

স্থিৰ থাকে

দিদোমৈ থাগোন

(b) increases

বাঢ়ি থাকে

বৰ্ধিত হয়

বাংলাংগোন

(c) falls

কমি যায়

কমে যায়

খম জালাংগোন

(d) All of these

এইবোৰৰ সকলো

এৰ সবগুলি

বেফোরনি গাসৈবো

6. In case of Giffen goods, price effect is ____.

গিফেন সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত, দৰ বিপাক ____ হয়।

গিফেন সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰে, দৰ বিপাক ____ হয়।

গিফেন বেসাৱনি বেলায়াব, বেসেন গোহোমা ____ জায়ো।

(a) negative

ঋণাত্মক

ঋণাত্মক

দানখ'থাই

(b) positive

ধনাত্মক

ধনাত্মক

দাজাবথাই

(c) zero

শূন্য

শূন্য

লাথিখ'

(d) unit

একক

একক

সানগুদি

7. The demand curve slopes downward because of

চাহিদা বেক্ষাৰ ঢাল তললৈ নামি অহাৰ কাৰণ

চাহিদা বেক্ষাৰ ঢাল নীচৰ দিকে নেমে আসাৰ কাৰণ

বিনায় খেঁজা হাঁখো সংক্ৰাণনায গাহায ফাৰসে জানাযনি জাহোনা

(a) law of diminishing marginal utility

ক্ৰমহ্ৰাসমান প্ৰান্তিক উপযোগিতা বিধি

ক্ৰমহ্ৰাসমান প্ৰান্তিক উপযোগিতা বিধি

দুইলানায কুণ্ডাৰি বাহাযথি খ্ৰান্থি

(b) income effect

আয় বিপাক

আয় বিপাক

আয় গোহোম

(c) substitution effect

বিকল্প স্থাপন বিপাক

বিকল্প স্থাপন বিপাক

বদলৈ গাযসনায গোহোম

(d) All of these

এইবোৰৰ সকলো

এগুলিৰ সবকয়টি

বেফোৰনি গাসৈবো

8. Perfectly elastic demand is represented by a curve which is

_____.

পূৰ্ণ স্থিতিস্থাপক চাহিদা প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বেক্ষাডাল _____ হয়।

পূৰ্ণ স্থিতিস্থাপক চাহিদা প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বেক্ষাটি _____ হয়।

আবুঁ লাবস্ৰাণনায বিনায় ফোৰমাযথিনায হাঁখোআ _____ জাযো।

(a) parallel to Y-axis

Y-অক্ষৰ সমান্তৰাল

Y-অক্ষৰ সমান্তৰাল

Y-বিত্থ'নি লিগ

(b) convex to origin

মূল বিন্দুৰ ফালে উত্তল
মূল বিন্দুৰ দিকে উত্তল
গুদি বিন্দোনি ফাৰসে খঁসা

(c) parallel to X-axis

X-অক্ষৰ সমান্তৰাল
X-অক্ষৰ সমান্তৰাল
X-বিথ'নি লিগ

(d) downward sloping straight line

তললৈ নাযি অহা সৰলৰেখা
নীচের দিকে নেমে আসা সরলরেখা
গাহায়ফাৰসে সংজ্জায়নায গোথোঁ হাংখো

9. Identify elastic demand, if price elasticity (e_p) is

স্থিতিস্থাপক চাহিদা চিনাক্ত কৰা, যদিহে দৰ স্থিতিস্থাপকতা (e_p) হয়

স্থিতিস্থাপক চাহিদা শনাক্ত কৰো, যদি দৰ স্থিতিস্থাপকতা (e_p) হয়

লাবস্ত্ৰাযনায বিনাযখৌ সিনাযথি খালাম, জুদি বেসেন লাবস্ত্ৰাযনায (e_p) জাযো

(a) 0.2 (b) 1.5 (c) 0 (d) 1.0

10. Production function refers to functional relationship between inputs and ____.

উৎপাদন ফলনে উপাদান আৰু ____ৰ মাজৰ ফলনীয় সম্পৰ্ক উল্লেখ কৰে।

উৎপাদন ফলন উপাদান এবং ____-এৰ মধ্য ফলনীয় সম্পৰ্ক উল্লেখ কৰে।

দিহুনথাই গুনা সোসন আরো ____নি গেজেরনি গুনारि सोमोन्दोखौ मख'यो।

(a) cost

ব্যয়

ব্যয়

খরসা

(b) output

উৎপাদন

উৎপাদন

दिहूनथाइ

(c) revenue

আয়

আয়

আয়

(d) profit

লাভ

লাভ

মুলাম্ফা

11. When AP falls due to increase in employment of variable factor, then

চলনশীল উপাদানৰ প্ৰয়োগ অধিক হোৱাৰ বাবদ য'ত AP হ্ৰাস হয়, তেন্তে

চলনশীল উপাদানৰ প্ৰয়োগ অধিক হওঁৱাৰ জন্ম যখন AP হ্ৰাস হয়, তখন

সোলায়স্তু জাহোয়ানি বাহাযনায গোৰাং জানাযনি জাহোনায জেৰায AP আ খম জাযো, অল্লা

(a) $MP = AP$ (b) $MP > AP$ (c) $MP < AP$

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোৰনি মোনসেবো নহা

12. At zero level of output, $TC =$

উৎপাদনৰ পৰিমাণ শূন্য হ'লে, $TC =$

উৎপাদনৰ পৰিমাণ শূন্য হলে, $TC =$

দিহুনথাইনি বিৰাডা লাখিখ' জাযোল্লা, $TC =$

(a) TFC

(b) TVC

(c) AFC

(d) AVC

13. When AC falls, MC

যেতিয়া AC হ্ৰাস পায়, MC

যখন AC হ্ৰাস পায়, MC

জেব্লা AC আ খম জালাডো, MC

(a) falls

হ্ৰাস পায়

হ্ৰাস পায়

খম জালাডো

(b) rises

বৃদ্ধি হয়

বৃদ্ধি হয়

বাঁলাডো

(c) initially falls, then rises

পোনতে হ্রাস পায়, তাৰ পাছত বৃদ্ধি হয়

প্রারম্ভে হ্রাস পায়, তারপর বৃদ্ধি হয়

গিৰিয়াব খম জালাডো, অনাব বাঁলাডো

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলির একটিও নয়

বেফোরনি মোনসেবো নডা

14. AFC at 4 units of output is ₹ 20. AVC at 5 units of output is ₹ 40. AC of producing 5 units is

4 একক উৎপাদনত AFC হয় ₹ 20. 5 একক উৎপাদনত AVC হয় ₹ 40.

5 একক উৎপাদনত AC হ'ব

4 একক উৎপাদনে AFC হয় ₹ 20. 5 একক উৎপাদনে AVC হয় ₹ 40.

5 একক উৎপাদনে AC হবে

4 সানগুদি দিহুনায়াব AFC আ জাযো ₹ 20. 5 সানগুদি দিহুনায়াব AVC আ জাযো ₹ 40. 5 সানগুদি দিহুনায়াব AC আ জাগোন

(a) ₹ 20

(b) ₹ 40

(c) ₹ 56

(d) ₹ 60

15. Total Fixed Cost is presented as a straight line

মুঠ স্থিৰ ব্যয় উপস্থাপন কৰা সৰল ৰেখাডাল
মোট স্থিৰ ব্যয় উপস্থাপন কৰা সৰলৰেখাটি
গাসৈ থি খৱসা ফোৰমায়থিনায় গোৰ্থো হাংখোআ

(a) parallel to Y-axis

Y-অক্ষৰ সমান্তৰাল

Y-অক্ষৰ সমান্তৰাল

Y-বিত্ত'নি লিগ

(b) parallel to X-axis

X-অক্ষৰ সমান্তৰাল

X-অক্ষৰ সমান্তৰাল

X-বিত্ত'নি লিগ

(c) that slopes downward

তললৈ নামি অহা

নীচৰ দিকে নেমে আসা

গাহায়ফাৰসে সংজ্জায়ায়

(d) that is upward rising

ওপৰলৈ উঠি যোৱা

উপৰৰ দিকে উঠে যাওয়া

গোজৌ ফাৰসে দাবখোলাঁনায

16. Marginal revenue is earned by a firm by selling _____ of output.

এখন ফাৰ্মে উৎপাদনৰ _____ বিক্ৰীৰে প্ৰান্তিক আয় অৰ্জন কৰে।

একটি ফাৰ্ম উৎপাদনৰ _____ বিক্ৰি দ্বাৰা প্ৰান্তিক আয় অৰ্জন কৰে।

গংসে ফালাংগি ফসংখানা দিহুনাইনি _____ ফাননাযজোঁ ৰুগুডাৰি আয় আৱজিয়ো।

(a) all units

সকলো গোটবোৰ

সকল এককগুলি

গাসৈবো হান্জাফোৰ

(b) average unit

গড় গোট

গড় একক

গড় হান্জা

(c) an additional unit

এটা অতিৰিক্ত গোট

একটি অতিৰিক্ত একক

মোনসে উফেৰা হান্জা

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোৰনি মোনসেবো নহা

17. Price of a commodity is

এটা সামগ্ৰীৰ দাম হ'ল
একটি সামগ্ৰীৰ দাম হলো
মোনসে বেসাৱনি বেসেনা জাৰায়

(a) TR

(b) MR

(c) AR

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়
এগুলিৰ একটিও নয়
বেফোৱনি মোনসেবো নড়া

18. A firm earns normal profit when its AR = ____.

এখন ফাৰ্মে স্বাভাৱিক লাভ অৰ্জন কৰে যেতিয়া তাৰ AR = ____.
একটি ফাৰ্ম স্বাভাৱিক লাভ অৰ্জন কৰে যখন তাৰ AR = ____.
গংসে ফালাংগি ফসংখানা জাসিমা মুলাম্ফা আৱজিয়ো জেব্লা বেনি AR = ____.

(a) MC

(b) AC

(c) TC

(d) AVC

19. In short period, the supply of a good is

হ্ৰস্বকালত এবিধ সামগ্ৰীৰ যোগান
হ্ৰস্বকালে এক প্ৰকাৰ সামগ্ৰীৰ যোগান
গুসুং সমাৱ জাথোসে বেসাৱনি জগায়নাথ

(a) perfectly elastic

(b) perfectly inelastic

পূৰ্ণ স্থিতিস্থাপক

পূৰ্ণ অস্থিতিস্থাপক

পূৰ্ণ স্থিতিস্থাপক

পূৰ্ণ অস্থিতিস্থাপক

আবুডৈ লাৱস্তায়াৰি

আবুডৈ লাৱস্তায়াৰি

(c) unitary elastic

একক স্থিতিস্থাপক

একক স্থিতিস্থাপক

সানগুদি লাবস্তায়াৰি

(d) less elastic

কম স্থিতিস্থাপক

কম স্থিতিস্থাপক

খম লাবস্তায়াৰি

20. If decrease in demand is equal to increase in supply, market equilibrium will exhibit

চাহিদাৰ হ্ৰাস যদি যোগান বৃদ্ধিৰ সমান হয়, বজাৰ ভাৰসাম্যতাই দেখুৱাব

চাহিদাৰ হ্ৰাস যদি যোগান বৃদ্ধিৰ সমান হয়, বাজাৰ ভাৰসাম্যতা দেখাবে

বিনাযনি খমায়নায় জুদি জগায়নায় বাঁনায়নি সমান জায়ো, হাথাই গোৰোবথাইয়া দিন্থিগোন

(a) rise in equilibrium quantity

ভাৰসাম্য পৰিমাণ বৃদ্ধি

ভাৰসাম্য পৰিমাণ বৃদ্ধি

গোৰোবথাই বিনা বাঁনায়

(b) fall in equilibrium quantity

ভাৰসাম্য পৰিমাণ হ্ৰাস

ভাৰসাম্য পৰিমাণ হ্ৰাস

গোৰোবথাই বিনা খমায়নায়

(c) no change in equilibrium quantity

অপৰিবৰ্তিত ভাৰসাম্য পৰিমাণ

অপৰিবৰ্তিত ভাৰসাম্য পৰিমাণ

সোলায়জায়ি গোৰোবথাই বিনা

(d) rise in equilibrium price

ভাৰসাম্য দাম বৃদ্ধি

ভাৰসাম্য দাম বৃদ্ধি

গোৰোবথাই বেৰেন বাঁনায়

PART—A (2)**(Statistics for Economics)**

Choose the correct answer (multiple choice-based questions) :

1×20=20

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা (বহুধা বিকল্পভিত্তিক প্ৰশ্ন) :

শুদ্ধ উত্তৰটি বেছে নাও (বহুবিধ বিকল্পভিত্তিক প্ৰশ্ন) :

গেৰ্নে ফিননায়েছী সায়েন্স' (বাং সায়েন্স' আৰি সোঁনায়ে) :

21. Who is known as the 'father of Statistics'?

কোনজন ব্যক্তিক 'পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ পিতৃ' হিচাপে জনা যায় ?

কোন ব্যক্তি 'পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ পিতৃ' বুলি পৰিচিত ?

সোৱেৰে ফিননায়েছী 'সানসেৰথুম বিগিয়াননি বিফা' হিচাবৈ মিথিনো মোনো?

(a) Gottfried Achenwall

(b) Adam Smith

গট্ৰাইফ্ৰাইড এচেনৱাল

এডাম স্মিথ

গট্ৰাইফ্ৰাইড অ্যাকেনৱাল

অ্যাডাম স্মিথ

গট্ৰাইফ্ৰাইড এচেনৱাল

এডাম স্মিথ

(c) L. Robbins

(d) J. B. Say

এল. ৰবিনছ

জে. বি. ছে

এল. ৰবিন্স

জে. বি. সে

এল. ৰবিনস

জে. বি. সে

22. Which of the following is a measure of central tendency?

তলৰ কোনটো কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ মাপ হয় ?

নিম্নোক্ত কোনটি কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ মাপ ?

গাহায়নি মাৰে মিৰু মোখাংথাইনি জখা সুনায়ে?

(a) Arithmetic mean

(b) Median

গাণিতিক গড়

মধ্যমা

গাণিতিক গড়

মধ্যমা

সানখান্থিয়াৰি গেজেরথি

গেজেরমা

(c) Mode

বহুলক

বহুলক

মেজেরগা

(d) All of these

এইবোৰৰ সকলো

এগুলিৰ সবকয়টি

বেফোৰনি গাৰ্চী

23. Statistics in singular sense is

একক অৰ্থত Statistics মানে হ'ল

একক অৰ্থে Statistics মানে হলো

সানগুদি আঁখিয়াব Statistics আ জাৰায়

(a) collection of data

তথ্যৰ সংগ্ৰহ

তথ্যৰ সংগ্ৰহ

খাৰি বুথুমনাথ

(b) organization of data

তথ্যৰ সংগঠিতকৰণ

তথ্যৰ সংগঠিতকৰণ

খাৰি থিয়ানি খালামনাথ

(c) presentation of data

তথ্যৰ উপস্থাপন

তথ্যৰ উপস্থাপন

খাৰিনি দিখিফুনাথ

(d) All of these

এইবোৰৰ সকলো

এগুলিৰ সবকয়টি

বেফোৰনি গাৰ্চী

24. _____ is the difference between the largest value and the smallest value of a data series.

এটা তথ্য শ্ৰেণীৰ উচ্চতম মান আৰু নিম্নতম মানৰ অন্তৰকেই _____ বোলে।

একটি তথ্য শ্ৰেণীৰ উচ্চতম মান এবং নিম্নতম মানৰ অন্তৰকে _____ বোলে।

মোনসে খাৰি থাখোনি দেৱসিন মান আৰু দুইসিন মাননি ফাৰাগখৌনো _____ বুজো।

(a) Median

মধ্যমা

মধ্যমা

মেজেরমা

(b) Standard deviation

মানক বিচলন

মানক বিচলন

বিখাখো বোখাবনাথ

(c) Range

প্রসাৰ

প্রসাৰ

গেজেরথি ফাৰাম

(d) Mean deviation

গড় বিচলন

গড় বিচলন

গড় ংগারনাথ

25. Which of the following measures of central tendency is known as positional average?

তলৰ জোখসমূহৰ কোনটোক কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ স্থানগত গড় বুলি জনা যায় ?

নিম্নোক্ত মাপগুলিৰ কোনটি কেন্দ্ৰীয় প্ৰবৃত্তিৰ স্থানগত গড় বলে পৰিচিত ?

গাহায়নি জখাফোরনি মাৰেখৌ মিৰু মোখাংথাই জখা সুনাযনি জায়গাথি গড় হোননা মিথি জায়ো?

(a) Mean

মধ্যক

মধ্যক

গেজেরথি

(b) Median

মধ্যমা

মধ্যমা

গেজেরমা

(c) Mode

বহুলক

বহুলক

গেজেরগাং

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোরনি মোনসেবো নডা

26. The method involving the study of each and every item of the universe is _____.

সমষ্টিৰ অন্তৰ্গত প্ৰতিটো এককৰ পৰীক্ষাত জড়িত হোৱা পদ্ধতিটো হ'ল _____।

সমষ্টিৰ অন্তৰ্গত প্ৰতিটি এককৰ পৰীক্ষাতে জড়িত হওয়া পদ্ধতিটি হলো _____।

জথাইনি সিঙাব মোনফ্রোম সানগুদিনি আনজাদাব লোব্বা জানাথ আদবা জাৰাথ _____।

(a) sample

প্ৰতিদৰ্শ

প্ৰতিদৰ্শ

দিন্থিমু

(b) census

পিয়ল

জনগণনা

সুৰুং সানখো

(c) random sampling

যাদৃচ্ছিক প্ৰতিচয়ন

যাদৃচ্ছিক প্ৰতিচয়ন

আনলা দিণ্ঠিমুনায

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নহয়

বেফোৰনি মৌনসেবো নহয়

27. When the data is classified on the basis of area, classification is ____.

যেতিয়া তথ্য ক্ষেত্ৰৰ ভিত্তিত শ্ৰেণীবদ্ধ হয়, শ্ৰেণীবিভাগ ____ হয়।

যখন তথ্য ক্ষেত্ৰৰ ভিত্তিতে শ্ৰেণীবদ্ধ হয়, শ্ৰেণীবিভাগ ____ হয়।

জেলা খাৰি থিলিৰি বিখায়াব থাখো রননায জাযো, থাখো বাহাগো ____ জাযো।

(a) qualitative

গুণগত

গুণগত

গুনআৰি

(b) quantitative

পৰিমাণগত

পৰিমাণগত

বিভাজ্য

(c) geographical

ভৌগোলিক

ভৌগোলিক

ভূমখৌৰাংআৰি

(d) chronological

কালগত

কালগত

অকট'আৰি

28. Which of the following statistical measures calculable in case of open-ended class?

খোলা শ্ৰেণীৰ ক্ষেত্ৰত তলৰ পৰিসাংখ্যিক জোখসমূহৰ কোনটোক গণনা কৰিব পাৰি?

মুক্ত শ্ৰেণীৰ ক্ষেত্ৰে নিম্নোক্ত পৰিসাংখ্যিক মাপগুলিৰ কোনটিকে গণনা কৰা যায়?

ওবাং জোৰথা থাখোনি বেলায়াব খাৰিৰি সানসৰথুমারি জখাফোৰনি মাৰেখৌ সাননো হাযো?

(a) Range

প্ৰসাৰ

প্ৰসাৰ

গেজেরথি ফাৰাগ

(b) Median

মধ্যমা

মধ্যমা

গেজেরমা

(c) Mean deviation

গড় বিচলন

গড় বিচলন

গেজেরথি এংগারনায়

(d) Standard deviation

মানক বিচলন

মানক বিচলন

বিখাখো বোখাবনায়

29. The value of correlation coefficient lies between ____.

সহসম্বন্ধ গুণাংকৰ মান _____ ব ভিতৰত থাকে।

সহসম্বন্ধ গুণাঙ্কৰ মান _____ -এৰ ভিতৰে থাকে।

গোৰোবলায়নায় সোমোন্দোনি থাফাদেৰ মানা _____ নি গেজেৰাব থায়ো।

(a) -1 to 0

-1তকৈ 0

-1 থেকে 0

-1 নিখুই 0

(b) 0 to +1

0তকৈ +1

0 থেকে +1

0 নিখুই +1

(c) -1 to +1

-1তকৈ +1

-1 থেকে +1

-1 নিখুই +1

(d) $-\infty$ to $+\infty$ $-\infty$ তকৈ $+\infty$ $-\infty$ থেকে $+\infty$ $-\infty$ নিখুই $+\infty$ 30. In case of two independent variables X and Y , correlation coefficient r_{XY} between them is ____.দুটা স্বাধীন চলক X আৰু Y ৰ সহসম্বন্ধ গুণাংক $r_{XY} =$ ____ হয়।দুটি স্বাধীন চলক X এবং Y -এৰ সহসম্বন্ধ গুণাঙ্ক $r_{XY} =$ ____ হয়।মোননৈ উদাং সোলায়স্তু X আরো Y নি গোৰোবলায়নায় সোমোন্দোনি থাফাদেৰ $r_{XY} =$ ____ জায়ো।

(a) +1

(b) 0

(c) -1

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নহয়

বেফোৰনি মোনসেবো নহা

31. A consumer price index number measures changes in _____.

ভোক্তাৰ দৰ সূচকাংকই _____ৰ পৰিবৰ্তনৰ জোখ লয়।

ভোক্তাৰ দৰ সূচকাংক _____-এৰ পৰিবৰ্তনৰ মাপ নেয়।

বায়গ্ৰানি বেছেন ফাৰিথি অনজিমায়া _____নি সোলায়নাযনি জখা লায়ো।

(a) retail price

খুচুৰা দাম

খুচুৰা দাম

খুসুৰা বেছেন

(b) wholesale price

পাইকাৰী দাম

পাইকাৰী দাম

ফায়খাৰি বেছেন

(c) producer's price

উৎপাদনকাৰীৰ দাম

উৎপাদনকাৰীৰ দাম

দিহুনগ্ৰানি বেছেন

(d) Both (a) and (b)

(a) আৰু (b) উভয়েই

(a) এবং (b) উভয়েই

(a) আরো (b) মোননৈবো

32. Which of the following we use for base year?

ভিত্তি বৰ্ষৰ বাবে তলৰ কোনটো আমি ব্যৱহাৰ কৰোঁ ?

ভিত্তি বৰ্ষৰ জন্ম নিম্নোক্ত কোনটি আমাৰা ব্যবহার করি ?

বিত্থা বোসোরনি থাখায় গাহায়নি মাৰেখৌ জোঁ বাহায়ো?

(a) 0

(b) 1

(c) 2

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলির একটিও নয়

বেফোরনি মোনসেবো নহা

33. If $r = -1$, correlation is said to be ____.

যদি $r = -1$ হয়, সহসম্বন্ধক ____ বুলি কোৱা যাব।

যদি $r = -1$ হয়, সহসম্বন্ধকে ____ বলা যাবে।

যদি $r = -1$ জাযো, গোৰোবলায়নায সোমোন্দোখৌ ____ হোননা বুঁনায জাযো।

(a) perfect positive

(b) perfect negative

পূৰ্ণ ধনাত্মক

পূৰ্ণ ঋণাত্মক

পূৰ্ণ ধনাত্মক

পূৰ্ণ ঋণাত্মক

আবুঁ দাজাবথাই

আবুঁ দানখ'থাই

(c) partial

(d) zero

আংশিক

শূন্য

আংশিক

শূন্য

খাবল্লি

লাখিখ'

34. The other name of semi-interquartile range is

অৰ্ধ-আন্তঃচতুৰ্থক প্ৰসাৰৰ আনটো নাম হ'ল

অৰ্ধ-আন্তঃচতুৰ্থক প্ৰসাৰেৰ অন্য নামটি হলো

খাব-ইসি ব্ৰৈ বাহাগোআৰি গেজেরথি ফাৰাগনি গুবুন মোনসে মুডা জাবায়

(a) mean deviation

(b) quartile deviation

গড় বিচলন

চতুৰ্থক বিচলন

গড় বিচলন

চতুৰ্থক বিচলন

গেজেরথি এংগাৰনায

ব্ৰৈ বাহাগোআৰি বোখাবনায

(c) standard deviation

(d) None of these

মানক বিচলন

এইবোৰৰ এটাও নহয়

মানক বিচলন

এগুলিৰ একটিও নয়

বিথাখো বোখাবনায

বেফোরনি মোনসেবো নডা

35. Which of the following is measured using Lorenz curve?

Lorenz ৰেখাৰে তলৰ কোনটো জোখা হয় ?

Lorenz ৰেখা দিয়ে নীচৰ কোনটি মাপা হয় ?

Lorenz হাংক্সজোঁ গাহায়নি মাৰেখী সুনায় জায়ো?

(a) Point of central tendency

কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ বিন্দু

কেন্দ্ৰীয় প্ৰবণতাৰ বিন্দু

মিৰু মোখাংথাই বিন্দু

(b) Income inequality

আয়ৰ অসমতা

আয়েৰ অসমতা

আয়নি সমানখিনতি

(c) Coefficient of correlation

সহসম্বন্ধ গুণাংক

সহসম্বন্ধ গুণাঙ্ক

গোৰোবলায়নায় সোমোন্দোনি থাফাদেৰ

(d) None of these

এইবোৰৰ এটাও নহয়

এগুলিৰ একটিও নয়

বেফোৰনি মোনসেবো নড়া

36. Mean deviation is determined using which of the following formulas?

তলৰ কোন সূত্ৰটোৰে গড় বিচলন নিৰ্ণয় কৰা হয় ?

নিম্নোক্ত কোন সূত্ৰটি দিয়ে গড় বিচলন নিৰ্ণয় কৰা হয় ?

গাহায়নি মাৰে মাবসুলুজোঁ গড় এংগাৰনায় দিহুননায় জায়ো?

(a) $\frac{\sigma}{\bar{X}}$

(b) $\frac{Q_3 - Q_1}{2}$

(c) $\sqrt{\frac{\sum fd^2}{N}}$

(d) $\frac{\sum f|D|}{N}$

37. Which of the following is **not** a pure (unitless) number?

তলৰ কোনটো বিশুদ্ধ (একক বিহীন) সংখ্যা নহয় ?

নিম্নোক্ত কোনটি বিশুদ্ধ (একক বিহীন) সংখ্যা নয় ?

গাহায়নি মাৰে গোগো নড়া (সানগুদি নড়ি) অনজিমা নড়া?

(a) Arithmetic mean

সমান্তৰ গড়

সমান্তৰ গড়

সানখান্থিয়ারি গেজেরথি

(b) Correlation coefficient

সহসম্বন্ধ গুণাংক

সহসম্বন্ধ গুণাঙ্ক

গোৰোবলায়নাথ সোমোন্দোনি থাফাডেৰ

(c) Coefficient of variation

বিচৰণৰ গুণাংক

বিচৰণ গুণাঙ্ক

সোলায়স্তুনি থাফাডেৰ

(d) Index number

সূচক সংখ্যা

সূচক সংখ্যা

ফারিথি অনজিমা

38. The algebraic sum of the deviations of a set of n values from their arithmetic mean is always ____.

n সংখ্যক মানৰ সিহঁতৰ সমান্তৰ মধ্যকৰ পৰা বিচ্যুতিসমূহৰ বীজগাণিতীয় যোগফল সততে ____ৰ সমান হয়।

n সংখ্যক মানৰ তাৰেৰ সমান্তৰ মধ্যক থেকে বিচ্যুতিগুলিৰ বীজগাণিতীয় যোগফল সৰ্বদা ____-এৰ সমান হয়।

n অনজিমাযাৰি মাননি বেসোরনি সানখান্থিয়ারি গেজেরথিনিফ্রাথ এংগারলানাথনি রোদা সানখান্থিয়ারি দাজাৰগাসৈয়া জেব্লাবো ____নি সমান জায়ো।

(a) 1

(b) n

(c) 0

(d) ∞

39. Which of the following measures can be calculated using ogive?

অ'গিভ ব্যৱহাৰ কৰি তলৰ কোনটো জোখ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি ?
 ওগিভ ব্যৱহাৰ কৰে নীচৰ কোন মাপটি নিৰ্ণয় কৰা যায় ?
 অ'গিভ বাহাযনানৈ গাহাযনি মাৰেনি জখা দিহুননো হাযো?

(a) Mode

বহুলক

বহুলক

গেজেরগাং

(b) Mean

মধ্যক

মধ্যক

গেজেরথি

(c) Median

মধ্যমা

মধ্যমা

গেজেরমা

(d) All of these

এইবোৰৰ সকলো

এগুলিৰ সবকয়টি

বেফোরনি গাসৈবো

40. Median divides the whole series into _____ equal parts.

মধ্যমাই গোটেই শ্ৰেণীটোক সমানে _____ ভাগত ভাগ কৰে।

মধ্যমা সম্পূৰ্ণ শ্ৰেণীটিকে সমান _____ ভাগে ভাগ কৰে।

গেজেরমায়া গাসৈ থাখোখোনো সমানৈ _____ বাহাগোআব রাননো হাযো।

(a) two

দুই

দুই

নৈ

(b) three

তিনি

তিন

থাম

(c) four

চাৰি

চার

ব্ৰৈ

(d) hundred

একশ

একশো

সেজৌ

PART—B (1)

(Introductory Microeconomics)

41. Answer the following questions :

2×3=6

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নগুলিৰ উত্তৰ দাও :

गाहायनि सौनायफोरनि फिननाय हो :

(a) Write two differences between positive economics and normative economics.

যথার্থ অর্থনীতি আৰু আদৰ্শগত অর্থনীতিৰ মাজত দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

যথার্থ অর্থনীতি এবং আদৰ্শগত অর্থনীতিৰ মध्ये দুটি পাৰ্থক্য লেখো।

दाजाबथाइ रांखान्थि आरो नेमखान्थिथारि रांखान्थिनि गेजेराव मोननै फाराग लिर।

Or / নাইবা / অথবা / एबा

Write two characteristics of production possibility curve.

উৎপাদন সম্ভাবিতা ৰেখাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

উৎপাদন সম্ভাব্যতা রেখার দুটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

दिहुनथाइ जाथावना हांखोनि मोननै आखुथाइ लिर।

(b) Briefly explain the concepts of short run and long run.

ইন্ডাকাল আৰু দীৰ্ঘকাল এই ধাৰণা দুটাৰ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

ইন্ডাকাল এবং দীৰ্ঘকাল এই ধাৰণা দুটি সংক্ষেপে ব্যাখ্যা কৰো।

गुसुं सम आरो गोलाव सम बे सानखोथाइ मोननैनि सुंद'थै बेखेवनाय लिर।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Write two factors that affect the market supply of a commodity.

দ্রব্য এটাৰ বজাৰ যোগানত প্ৰভাৱ পেলোৱা দুটা নিৰ্ধাৰক লিখা।

একটি দ্ৰব্যৰ বাজাৰ যোগানে প্ৰভাৱ ফেলা দুটি নিৰ্ধাৰক লেখো।

বেসাদ মোনসেনি বাজাৰ জগায়নায়াব গোহোম খোজ্লেগ্ৰা মোননৈ জাহোগ্ৰা লিৰ।

(c) What is meant by returns to a factor?

উৎপাদনৰ উপাদানৰ প্ৰতিদান বুলিলে কি বুজায়?

উৎপাদনৰ উপাদানৰ প্ৰতিদান বলতে কী বোঝায়?

দিহুনথাইনি থাৱেৰসা মোনফিনথাই বুজোব্লা মা বুজিয়ো?

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Define marginal cost with simple example.

সৰল উদাহৰণসহ প্ৰান্তিক ব্যয়ৰ সংজ্ঞা দিয়া।

সৰল উদাহৰণসহ প্ৰান্তিক ব্যয়ৰ সংজ্ঞা দাও।

গোরলৈ বিদিনিজিওঁ স্ফুড়ারি খরসানি বুংফোরথি হো।

42. Answer the following questions :

3×3=9

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নগুলিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁনাযফোরনি ফিননায হো :

(a) What are the consequences of ceiling price (controlled price)?

উচ্চসীমাৰ দাম (নিয়ন্ত্ৰিত দাম)ৰ পৰিণামসমূহ কি কি?

উচ্চসীমাৰ দাম (নিয়ন্ত্ৰিত দাম)-এৰ পৰিণামগুলি কী কী?

গোজৌসিন সিমা বেসেন (হমথানায বেসেন)নি জাউনফোৱা মা মা?

Or / নাইবা / অথবা / এন্ড

Explain the concept of floor price (minimum support price).

নিম্নসীমার দাম (নিম্নতম সমর্থন দাম)ৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰা।

নিম্নসীমার দাম (নিম্নতম সমর্থন দাম)-এৰ ধাৰণাটি ব্যাখ্যা কৰো।

गाहायसिन सिमा बेसेन (बाढायसिन सुंथा बेसेन)नि सानखांथाइखौ बेखेव।

(b) Explain the concept of market equilibrium with the help of diagram.

বজাৰ ভাৰসাম্যতাৰ ধাৰণাটো চিত্ৰসহ ব্যাখ্যা কৰা।

বাজার ভারসাম্যতার ধাৰণাটি চিত্ৰসহ ব্যাখ্যা কৰো।

हाथाइ गोरोबथाइनि सानखांथाइखौ सावगारिजौ बेखेव।

Or / নাইবা / অথবা / এন্ড

The demand and supply functions of a firm under perfectly competitive market are given below :

$$D = 25 - 2P$$

$$S = -5 + 3P$$

where, P = price, D = quantity demanded and S = quantity supplied. Find equilibrium price and quantity.

পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ প্ৰতিষ্ঠান এখনৰ চাহিদা আৰু যোগান ফলন তলত দিয়া ধৰণৰ :

$$D = 25 - 2P$$

$$S = -5 + 3P$$

য'ত, P = দাম, D = সামগ্ৰীৰ চাহিদা আৰু S = সামগ্ৰীৰ যোগান। ভাৰসাম্য দাম আৰু পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰা।

(25)

পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বাজারের একটি প্রতিষ্ঠানের চাহিদা এবং যোগান ফলন নিম্নোক্ত ধরনের :

$$D = 25 - 2P$$

$$S = -5 + 3P$$

যেখানে P = দাম, D = সামগ্রীর চাহিদা এবং S = সামগ্রীর যোগান। ভারসাম্য দাম এবং পরিমাণ নির্ণয় করো।

আবুঁ বাদাযারি হাথাইনি ফসংথান গংসেনি বিনায় আরো জগায়নায় গুন গাহায়াব হোনায় রোখোমনি :

$$D = 25 - 2P$$

$$S = -5 + 3P$$

জেরাব, P = বেসেন, D = বেসাদনি বিনায় আরো S = বেসাদনি জগায়নায়। গোৰোবথাই বেসেন আরো বিবাং দিহুন।

(c) State any three assumptions of the law of diminishing marginal utility.

ক্রমহ্রাসমান প্রান্তিক উপযোগিতা বিধিটোৰ যি কোনো তিনিটা অৱধাৰণা লিখা।

ক্রমহ্রাসমান প্রান্তিক উপযোগিতা বিধিটিৰ যে কোনো তিনিটি অবধাৰণা লেখো।

দুইলাঁনায রুগুডাৰি বাহাযথি নেমনি জায়খিজায়া মোনথাম আজাবনায হো।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

State any three properties of indifference curve.

নিৰপেক্ষ ৰেখাৰ যি কোনো তিনিটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

নিৰপেক্ষ ৰেখাৰ যে কোনো তিনিটি বৈশিষ্ট্য লেখো।

গোৰোবৈ খেঁৱা হাংখোনি জায়খিজায়া মোনথাম আখুথাই লিৰ।

- 43.** State and explain the law of demand with the help of a demand schedule and a demand curve. 5

এখন চাহিদা অনুসূচী আৰু চাহিদা ৰেখাৰ সহায়ত চাহিদাৰ বিধিটো উল্লেখ আৰু ব্যাখ্যা কৰা।

একটি চাহিদা অনুসূচী এবং চাহিদা ৰেখাৰ সাহায্যে চাহিদাৰ বিধিটি উল্লেখ এবং ব্যাখ্যা কৰো।

गंसे बिनाय फारिथि आरो बिनाय खेँछा हांखोनि हेफाजाबाव बिनायनि नेमखौ मख' आरो बेखेव।

Or / নাইবা / অথবা / एबा

Discuss how market demand curve is derived from individual demand curves.

ব্যক্তিগত চাহিদা ৰেখাৰ পৰা কেনেদৰে বজাৰ চাহিদা ৰেখা আহৰণ কৰিব পাৰি, আলোচনা কৰা।

ব্যক্তিগত চাহিদা ৰেখা থেকে কীভাবে বাজার চাহিদা ৰেখা আহৰণ কৰা যায়, আলোচনা কৰো।

गावारी बिनाय खेँछा हांखोनिफ्राय माबोरै हाथाइ बिनाय खेँछा हांखो दिहुननो हायो, सावराय।

PART—B (2)

(Statistics for Economics)

- 44.** Answer the following questions :

2×3=6

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নগুলিৰ উত্তৰ দাও :

गाहायनि सौनायफोरनि फिननाय हो :

- (a) State two demerits of mean deviation.

গড় বিচলনৰ দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

গড় বিচলনৰ দুটি অসুবিধা উল্লেখ কৰো।

गेजेरथि एंगारनायनि मोनै बेखाबु मख'।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

State any two merits of geometric mean.

গুণোত্তৰ মধ্যকৰ যি কোনো দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

গুণোত্তৰ মধ্যকেৰ যি কোনো দুটি সুবিধা উল্লেখ কৰো।

ভূমসুআৰি গেজেৰথিনি জায়খিজায়া মোননৈ খাৰু মখ'।

- (b) Write two advantages of sample survey as compared to census survey.

পিয়ল জৰীপৰ তুলনাত নমুনা জৰীপৰ দুটা সুবিধা লিখা।

জনগণনা জৰীপেৰ তুলনায় নমুনা জৰীপেৰ দুটি সুবিধা লেখো।

সুৰুং সানখো জরিপনি রুজুনায়াব দিন্থিমু জরিপনি মোননৈ খাৰু লিৰ।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Write any two differences between questionnaire and schedule as method of collection of primary data.

প্রাথমিক তথ্য সংগ্রহৰ পদ্ধতি হিচাপে প্রশ্নাবলী আৰু অনুসূচীৰ মাজত যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

প্রাথমিক তথ্য সংগ্রহেৰ পদ্ধতি হিসাবে প্রশ্নাবলী এবং অনুসূচীৰ মধ্যে যি কোনো দুটি পাৰ্থক্য লেখো।

গুদি খাৰি বুথুমনাযনি আদৰ হিসাবে সৌখিমলা আরো ফারিলাইনি গেজেৰা
জায়খিজায়া মোননৈ ফাৰাগ লিৰ।

- (c) What is classification of data? Mention any one type of classification.

তথ্যৰ শ্ৰেণীবিভাগ কি? শ্ৰেণীবিভাগৰ যি কোনো এটা প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰা।

তথ্যেৰ শ্ৰেণীবিভাগ কী? শ্ৰেণীবিভাগেৰ যি কোনো একটি প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰো।

খাৰিনি থাখো রাননায়া মা? থাখো রাননাযনি জায়খিজায়া মোনসে রোখোমনি মখ'।

Or / নাইবা / অথবা / এন্ড

Write the relationship among mean, median and mode when the distribution is symmetrical and asymmetrical.

সমতাপূর্ণ আৰু সমতাহীন বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত মধ্যক, মধ্যমা আৰু বহুলকৰ মাজৰ সম্পৰ্ক লিখা।

সমতাপূর্ণ এবং সমতাহীন বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰে মধ্যক, মধ্যমা এবং বহুলকৰ মাজে সম্পৰ্ক লেখা।

ফাৰিগোবাৰি আরো ফাৰিগোৰোবি রানসারথাইনি বেলায়াব গেজেরখিখৌ, গেজেরমা আরো গেজেরগাঁনি গেজেরনি সোমোন্দোখৌ লি।

45. Answer the following questions :

3×3=9

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া :

নিম্নোক্ত প্ৰশ্নগুলিৰ উত্তৰ দাও :

গাহায়নি সোঁনাযফোরনি ফিননায হো :

(a) What is dispersion? What are the four main measures of dispersion?

1+2=3

বিক্ষেপণ মানে কি ? বিক্ষেপণৰ মুখ্য মাপ চাৰিটা কি কি ?

বিক্ষেপণ মানে কী ? বিক্ষেপণৰ মুখ্য মাপ চাৰিটি কী কী ?

গোসারলায়নাযা মা? গোসারলানাযনি গাহাই জখা সুনায মোনব্রৈয়া মা মা?

Or / নাইবা / অথবা / এন্ড

Why is standard deviation used as the best measure of dispersion?

3

মানক বিচলনক কিয় বিক্ষেপণৰ উত্তম জোখ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয় ?

মানক বিচলনকে বিক্ষেপণৰ উত্তম মাপ হিসাবে কেন ব্যৱহাৰ কৰা হয় ?

বিখাখো বোখাবনাযখৌ মানো গোসারলানাযনি সাবসিন জখা সুনায হিসাবৈ বাহায়নায জায়ো?

- (b) What are the essentials of a good measure of central tendency? 3

কেন্দ্রীয় প্রবণতাৰ এটা আদৰ্শ মাপৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ কি কি ?

কেন্দ্রীয় প্ৰবণতাৰ এটি আদৰ্শ মাপেৰ প্ৰয়োজনীয়তাগুলি কী কী ?

মিৰু মোখাংথাইনি মোনসে মোজাং জখা সুনাথনি গোনাংথিফোৰা মা মা?

Or / নাইবা / অথবা / এবা

Define mode. Write any two serious limitations of mode. 1+2=3

বহুলকৰ সংজ্ঞা দিয়া। বহুলকৰ যি কোনো দুটা গুৰুতৰ সীমাবদ্ধতা লিখা।

বহুলকৰ সংজ্ঞা দাও। বহুলকৰ যে কোনো দুটি গুৰুতৰ সীমাবদ্ধতা লেখো।

গেজেৰগাংনি বুংফোৰথি হো। গেজেৰগাংনি জাযখিজায়া মোননৈ গোনাংথিনি সিমাত্থিখৌ লিৰ।

- (c) What is graphic presentation of data? Write the basic difference between frequency polygon and frequency curve. 1+2=3

তথ্যৰ লেখীয় উপস্থাপন কি? বাৰংবাৰতা বহুভুজ আৰু বাৰংবাৰতা লেখৰ মাজত মূল পাৰ্থক্য লিখা।

তথ্যৰ লেখীয় উপস্থাপন কী? বাৰংবাৰতা বহুভুজ এবং বাৰংবাৰতা লেখ-এৰ মध्ये মূল পাৰ্থক্য লেখো।

খাৰিনি বোসাবগাৰিয়াৰি দিখিফুনায়া মা? গলেগলেথা বাংহাংখো আরো গলেগলেথা বোসাবগাৰিনি গেজেৰাব গাহাই ফাৰাগখৌ লিৰ।

Or / নাইবা / অথবা / এবা

What is meant by correlation? Mention any two properties of coefficient of correlation. 1+2=3

সহসম্বন্ধ বুলিলে কি বুজায়? সহসম্বন্ধ গুণাংকৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

সহসম্বন্ধ বলতে কী বোঝায়? সহসম্বন্ধ গুণাঙ্কের যে কোনো দুটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰো।

গোৰোবলাথনায সোমোন্দো বুডোব্লা মা বুজিযো? গোৰোবলাথনায সোমোন্দোনি থাফাदेरनि ज़ाथखिजाया मोननै आखुथाइ मख'।

46. Explain the meaning and importance of index numbers.

$$2+3=5$$

সূচক সংখ্যাৰ অৰ্থ আৰু গুৰুত্বৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।

সূচক সংখ্যাৰ অৰ্থ এবং গুৰুত্বৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰো।

फारिथि अनजिमानि औथि आरो गोनांथिनि सोमोन्दै बेखेव।

Or /নাইবা/অথবা/এবা

Calculate median from the following frequency distribution :

Class interval	0-10	10-20	20-30	30-40	40 & above
Frequency	3	7	10	8	2

What difficulty would you face, if you are asked to calculate arithmetic mean to the above data?

$$3+2=5$$

তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিতৰণৰ পৰা মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা :

শ্ৰেণী অন্তৰাল	0-10	10-20	20-30	30-40	40 আৰু ওপৰত
বাৰংবাৰতা	3	7	10	8	2

তোমাক যদি ওপৰৰ তথ্যখিনিৰ পৰা সমান্তৰ মধ্যক উলিয়াব দিয়া হয়, তুমি কি সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বা ?

নিম্নোক্ত বাৰংবাৰতা বিতৰণ থেকে মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰো :

শ্ৰেণী অন্তৰাল	0-10	10-20	20-30	30-40	40 এবং উপরে
বাৰংবাৰতা	3	7	10	8	2

তোমাকে যদি উপরের তথ্যটি থেকে সমান্তর মধ্যক বের করতে দেওয়া হয়, তুমি কি সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বে ?

गाहायाव होनाय गलेगलेथा रानसारथिनिफ्राय गेजेरमा दिहुन :

थाखो थाद'नाय	0-10	10-20	20-30	30-40	40 आरो गोजौआव
गलेगलेथा	3	7	10	8	2

नोंखौ जुदि गोजौनि खारिनिफ्राय सानखान्थियारि गेजेरथि दिहुननो होनाय जायो, नों मा जेंनानि मोगा मोगि जानो नांगोन?
